

PLEITNOTA

Inzake:
N.L.M. de Jonge, te Arnhem (appellant)
tegen
Het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht, te Utrecht (verweerder)
Gemachtigde: mr. E.J. Daalder, advocaat te Den Haag

Geacht college,

Inleiding

[1] Het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht heeft geweigerd mij te schrijven voor de opleiding Pedagogische Wetenschappen aan zijn universiteit (11 mei jongstleden). Ik maakte tegen dit besluit bezwaar (13 mei jl.), mijn bezwaar werd behandeld (23 juni jl.), en het College van Bestuur blijft bij zijn beslissing (27 juli jl.). Ik diende bij u een beroepschrift in (30 juli jl.), dat de aanleiding vormt van deze hoorzitting. Ik ben hier aanwezig samen met onderwijssocioloog dr. J.W. (Wes) Holleman. Hij stelde een getuigenverklaring op (3 oktober jl.), die ik op 6 oktober jl. per post en per e-mail verstuurde aan uw college en aan verweerder (*Productie 1*; getuigenverklaring Holleman).

Reactie op verweerschrift

[2] De in mijn bezwaarschrift genoemde Europese jurisprudentie heeft (vanzelfsprekend) betrekking op zaken die inhoudelijk anders waren dan de onderhavige kwestie. Anders dan verweerder lijkt te veronderstellen, ging en gaat het mij niet om eventuele parallellen tussen de zaken zelf, maar is het mij te doen om de door het EHRM verwoorde juridische uitgangspunten waarop zijn uitspraken zijn gestoeld. Over het verweerschrift van het College van Bestuur heb ik ter verduidelijking (derhalve) nog het volgende te zeggen.

[3] Het klopt dat "*higher education*" niet zonder meer gelijk te stellen is met wetenschappelijk onderwijs (4.4.2, verweerschrift). Er is volgens het EHRM echter "*nothing to suggest that it does not apply to all levels of education*" ([11], bezwaarschrift). Verder is een "*restrictive interpretation of the first sentence of Article 2 of Protocol No. 1 [not] consistent with the aim or purpose of that provision*" ([14], bezwaarschrift) en "*access to any institution of higher education existing at a given time is an inherent part of [that] right*" ([15], bezwaarschrift).

[4] Zoals eerder door mij is aangegeven, is de beroepscode van de Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO) slechts een referentiekader, en zijn (ortho)pedagogen niet verplicht om zich bij de NVO te registreren ([3], beroepschrift). In bijvoorbeeld Vlaanderen bestaat er überhaupt geen formeel erkende beroepscode voor (ortho)pedagogen. In tegenstelling tot wat verweerder betoogt (4.2.2, verweerschrift) is er (dus) voor de maatschappij geen reden om ervan uit te gaan dat alle pedagogen voldoen aan deze beroepscode. Verweerder heeft overigens reeds benadrukt dat de beroepscode niet is aangedragen als weigeringsgrond.

[5] Ongelijke gevallen mogen ongelijk worden behandeld naar de mate van ongelijkheid (4.4.7, verweerschrift), maar de voorwaarde stellen dat men geen pedofiel moet zijn om voor toelating in aanmerking te komen mag niet, gezien het buitenproportionele effect daarvan ([17], bezwaarschrift). Hoewel de maatregel van verweerder berust op een individuele beoordeling, maken de gronden die het College van Bestuur noemt die van generieke aard. Stellen dat "*een student, die zich openlijk als pedo[fiel] presenteert*" niet welkom is (besluit 11 mei jl.) impliceert

immers dat *niemand* die openlijk pedofiel is welkom is. Pedofiele studenten niet willen toelaten tot een bepaalde studie valt niet objectief te rechtvaardigen en is een vorm van discriminatie.

[6] Graag verklaar ik bij deze nogmaals met klem dat ik weliswaar openlijk uitkom voor mijn pedofiele voorkeur, maar dat ik enkel met volwassenen seksuele contacten aanga. Ik verricht geen seksuele handelingen met kinderen en ik heb die ook nooit verricht; mijn handelen heeft nooit ertoe geleid dat ik - waar dan ook voor - veroordeeld ben ([6], bezwaarschrift). Ik ben bereid om voorgaande onder ede te bevestigen. Ik verkeer in goede mentale gezondheid, en ik ben in staat om op een maatschappelijk aanvaardbare wijze met mijn voorkeur om te gaan. Verweerder heeft op *geen enkele* wijze aannemelijk gemaakt dat het tegendeel in het verleden het geval was, in het heden het geval is, of in de toekomst het geval zal zijn.

Nederlandse wetgeving

[7] Allerhande Nederlandse wetgeving mag geen toepassing vinden indien deze aangewend lijkt te kunnen worden door verweerder om mij de toegang te weigeren tot de opleiding Pedagogische Wetenschappen, aangezien deze toepassing niet verenigbaar zou zijn met artikelen P1-2, 14 en 10 EVRM ([8] t/m [17], bezwaarschrift). Aan mijn beroepschrift had en heb ik, in tegenstelling tot eerdere verwachtingen van mijn kant ([5], beroepschrift), nog iets toe te voegen wat betreft de Nederlandse voorschriften; namelijk: het verzoek aan uw college om mijn casus te beoordelen mede aan de hand van de in wetsontwerp 31821 genoemde criteria.

[8] In mijn schrijven van 6 oktober jl. gaf ik aan de overwegingen en conclusie te delen die u vindt in de eerdergenoemde getuigenverklaring van de heer Holleman. Aangezien zijn verklaring omtrent wetsontwerp 31821 en mijn begeleidend schrijven erbij tijdig zijn ingebracht als processtukken, veronderstel ik uw bekendheid met de inhoud ervan. Ook hier geldt overigens dat indien de criteria om welke reden dan ook - bijvoorbeeld gezien de Memorie van toelichting of opmerkingen van minister Ronald Plasterk van OCW - juist kunnen worden aangewend om mij de toegang te weigeren, deze in de context van mijn inschrijving geen toepassing mogen vinden (Art. 94 Gw; 'verdrag boven wetten'). Minister Plasterk lijkt sowieso onterecht in de veronderstelling te verkeren dat ik "*herhaaldelijk wegens pedofilie [ben] veroordeeld*" (Productie 2; verslag TK-overleg van 15 juni jl.).

[9] Verweerder stelt zich op het standpunt dat zijn belangenafweging zorgvuldig en proportioneel is geweest (4.4.8, verweerschrift). Dat standpunt deel ik niet, gezien de onevenredig nadelige gevolgen van het besluit. Het vertrouwensklimaat is namelijk niet in het geding op de door verweerder geschetste wijze ([3] t/m [6], bezwaarschrift; verslag hoorzitting 23 juni jl.) en voor zover dat wel in het geding is zijn er andere belangen die zwaarder wegen, waaronder: het academische klimaat ([7], bezwaarschrift), het recht op onderwijs dat moet worden gelezen in de context van met name de vrijheid van meningsuiting ([4], beroepschrift), en het voorkomen van een precedent met heilloze maatschappelijke gevolgen (5., getuigenverklaring Holleman).

Conclusie

[10] Gelet op voormelde gronden, en al hetgeen ik eerder stelde in mijn beroepschrift, verzoek ik u om mijn beroep gegrond te verklaren en het bestreden besluit van het College van Bestuur te vernietigen met veroordeling van verweerder in de kosten van het geding in zowel bezwaar als beroep.

Hoogachtend,

N.L.M. de Jonge

Productie 1

N.L.M. de Jonge

Tel.: 06-27412036

College van Beroep
voor het hoger onderwijs
Postbus 20302
2500 EH DEN HAAG

Betreft: getuigenverklaring dr. J.W. Holleman
Uw kenmerk: 09.393/027

Zaaknummer: CBHO 2009/027

(Tevens verstuurd aan E.J. Daalder.)

Arnhem, 6 oktober 2009

Geacht college,

Op 25 september jongstleden liet ik u reeds per e-mail (aan cbho@rechtspraak.nl) weten dat onderwijssocioloog dr. J.W. Holleman als getuige/deskundige zal optreden in het beroep met bovenvermeld zaaknummer. Middels uw brief van 22 september jl. maakte u mij kenbaar dat de mogelijkheid bestaat om tot tien dagen voor de zitting nadere stukken in te brengen. Gaarne wil ik daarvan (toch) gebruik maken.

In de bijlage van dit schrijven vindt u alvast de getuigenverklaring van de heer Holleman. Deze brief en diens bijlage stuur ik tevens naar verweerder, zodat hij de mogelijkheid heeft zich weloverwogen tegen de nieuwe argumenten te verweren. Ik deel de overwegingen en de conclusie die u vindt in het stuk van de heer Holleman. Bij dezen verzoek ik u om mijn casus te beoordelen mede aan de hand van de in het wetsontwerp 31821 genoemde criteria.

Hoogachtend,

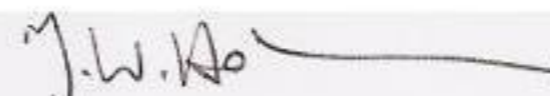

N.L.M. de Jonge

Bijlage: getuigenverklaring dr. J.W. Holleman

Getuigenverklaring CBHO 2009/027, zitting 19/10/2009, 14.50 uur

Opgesteld en ondertekend door dr. J.W. Holleman

Handtekening:

Dagtekening: 3 oktober 2009

Personalia: Ik ben opgeleid als socioloog en ik was tot mijn pensionering werkzaam als onderwijskundig onderzoeker en dienstverlener ten behoeve van het hoger onderwijs. In het kader van mijn werkring heb ik me intensief beziggehouden met de wetgeving betreffende het hoger onderwijs en de rechtspositie van studenten. Sinds mijn pensionering ben ik actief op het gebied van de beroepsethiek van docenten. In dat kader heb ik de ontwikkelingen rond het wetsontwerp 31821, waarin het Judicium Abeundi (de mogelijkheden tot weigering en heenzending van studenten) geregeld wordt, nauwlettend gevolgd.¹

Ik wil hier de casus van appellant in het licht van dat wetsontwerp beschouwen. Het is nog geen geldend recht, maar het is aanvaard door de Tweede Kamer en het ziet er naar uit dat ook de Eerste Kamer ermee akkoord zal gaan.² Wat het Judicium Abeundi betreft vult het wetsontwerp een lacune in het geldende recht. Waar kwesties nog niet wettelijk geregeld zijn, is het gebruikelijk dat rechters bij hun rechtsvinding met zo'n wet-in-wording rekening houden. Concreet betekent dit dat door de indiening van dit wetsontwerp (18/12/2008) een nieuwe toestand is ingetreden die van belang is voor de beoordeling van de onderhavige casus, een toestand die nog niet bestond ten tijde van de Leidse casus waarover het College medio 2008 moest oordelen.

Artikel 7.42a van het (Gewijzigd) *Voorstel van Wet* geeft het instellingsbestuur de bevoegdheid een student heen te zenden of te weigeren als deze door zijn gedragingen of uitlatingen blijkt heeft gegeven van ongeschiktheid voor de deelname aan praktijkoefeningen (practica, stages, co-schappen) binnen de betrokken opleiding of voor de uitoefening van een of meer beroepen waarop hij middels die opleiding wordt voorbereid (zie onderstaand tekstkader). Het doel van het artikel is vooral patiënten en cliënten voor onbehoorlijke gedragingen van aanstaande of gediplomeerde beroepsbeoefenaren te behoeden. Wie door onheus gedrag ervan blijkt heeft gegeven dat hij een gevaar voor patiënten of cliënten (of eventueel voor anderen, zoals docenten en medestudenten) vormt, mag tijdens de opleiding, of zelfs aan de poort van de opleiding, worden heengezonden.

In de *Memorie van Toelichting* wordt de strekking van het artikel nader verwoord.³ De wetgever beoogt een limitatieve omschrijving te geven van de gronden waarop inbreuk mag worden gemaakt op het toelatingsrecht van studenten tot het hoger onderwijs: hij wenst "de bevoegdheid van de instelling om een student uit te schrijven respectievelijk inschrijving te weigeren op ondubbelzinnige wijze te regelen." Het gaat om "gedragingen en uitlatingen die in de context van het beroep of de praktijkoefening ontoelaatbaar zijn." Bijvoorbeeld gedragingen of uitlatingen van "een geneeskundestudent tegen wie tuchtrechtelijke sancties zouden worden opgelegd, indien het tuchtrecht op hem van toepassing zou zijn geweest."

Artikel 7.42a. Gedragingen student in relatie tot toekomstige beroepsuitoefening⁴

1. Het instellingsbestuur kan in bijzondere gevallen na advies van de examencommissie, de decaan of een met de decaan vergelijkbaar orgaan binnen de instelling en na zorgvuldige afweging van de betrokken belangen de inschrijving van een student voor een opleiding beëindigen dan wel weigeren, als die student door zijn gedragingen of uitlatingen blijkt heeft gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een of meer beroepen waartoe de door hem gevolgde opleiding hem opleidt, dan wel voor de praktische voorbereiding op de beroepsuitoefening.
2. Het instellingsbestuur dan wel het instellingsbestuur van een andere instelling die een zelfde of verwante opleiding verzorgt, kan besluiten de student niet opnieuw of niet voor die opleiding in te schrijven.
3. Indien de student, bedoeld in het eerste lid, is ingeschreven voor een andere opleiding en daarbinnen het onderwijs volgt van een afstudeerrichting die overeenkomt met of gelet op de praktische voorbereiding op de beroepsuitoefening verwant is aan de opleiding waarvoor de inschrijving met toepassing van het eerste lid is beëindigd, kan het instellingsbestuur na advies van de examencommissie, de decaan of een met de decaan vergelijkbaar orgaan binnen de instelling en na zorgvuldige afweging van de betrokken belangen besluiten dat de student die afstudeerrichting of andere onderdelen van die opleiding niet mag volgen.
4. Artikel 7.42, vierde en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.

¹ <http://www.ikregeer.nl/zoek/dossier/31821>

² Eerste commissieoverleg: 13/10/2009 (http://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/31821_versterking_besturing_bij)

³ TK 31821 nr. 3 pp. 25-26 (<http://static.ikregeer.nl/pdf/KST126544.pdf>)

⁴ EK 31821 A pp. 20-21 (http://www.eerstekamer.nl/behandeling/20090702/gewijzigd_voorstel_van_wet_6/f=vi6sb2hbr9c.pdf)

In de *Nota n.a.v. het Verslag* verklaart de minister ten overvloede dat art. 7.42a van essentieel belang is opdat "instellingen en studenten weten wat de gronden zijn om een student te verwijderen en wanneer dat mogelijk is, welke organen van de instelling daarbij een rol dienen te spelen en binnen welke kaders beoordeling door de rechter dient plaats te vinden als een student beroep aantekent tegen het besluit van het instellingsbestuur" en opdat zij weten "dat het niet op andere gronden kan."⁵

In het *Wetgevingsoverleg* d.d. 15/6/2009 zegt de minister: "Een *judicium abeundi* (...) gaat echt om extreme categorieën waarin studenten zich zodanig gedragen of uitlaten dat je op voorhand weet dat ze voortdurend bijvoorbeeld het medisch tuchtrecht aan de broek zullen krijgen. Een voorbeeld dat in het verleden wel speelde, was van iemand die herhaaldelijk wegens pedofilie was veroordeeld terwijl hij pedagogie ging studeren of een andere studie met veel kindercontacten ging volgen. Dergelijke categorieën kan de instelling inderdaad het oordeel *judicium abeundi* geven, het oordeel dat men daar beter kan vertrekken. Het gaat dus niet om uitlatingen die vanuit de visie van de opleiding wellicht niet wenselijk zijn of om ondemocratisch gedachtegoed, vooroordelen ten aanzien van bepaalde bevolkingsgroepen of om beperkte sociale vaardigheden, onvoldoende kennis, inzicht, vaardigheden en een slechte studiehouding, die vallen onder het instrumentarium van geschiktheid voor de opleiding. Daarvoor gelden instrumenten als het bindend studieadvies, de geldigheidsduur van tentamens en de specifieke opdrachten. Het gaat dus echt over die extreme categorieën die ik zojuist noemde."⁶

In de *Nota n.a.v. het Verslag* verklaart de minister het volgende over mogelijke heenzending op grond van ontoelaatbare uitlatingen:⁵

- Iemand "vormt naar mijn mening door zijn *gedragingen* een bedreiging voor anderen als die gedragingen zodanig zijn dat er vanuit mag worden gegaan dat de personen die hij in de uitoefening van het toekomstig beroep of de praktische oefening (*stage*) zal gaan behandelen of waarmee hij dan omgaat, substantiële (lichamelijke of emotionele) schade zullen oplopen. Dat [zal veelal iemand] zijn bij wie dergelijke gedragingen zijn geconstateerd; [maar het kan ook iemand] zijn die (van te voren) [aangeeft] dat [hij zich zal] gaan gedragen op een manier die een dergelijk gevaar oplevert." Dus wat de minister bedoelt te zeggen is dat op zichzelf toelaatbare *uitlatingen* toch als ontoelaatbaar kunnen worden bestempeld indien ze een valide voorspeller zijn voor *toekomstig ontoelaatbaar gedrag*.
- "Als het *judicium abeundi* wordt gebruikt om een student op grond van zijn uitlatingen te verwijderen, dan kan dat alleen maar als het gaat om uitlatingen waardoor de mensen met wie hij in de toekomst mogelijk gaat werken gevaar lopen. Eerder is het voorbeeld aan de orde geweest van een pedofiel die zich zodanig uitlaat dat ervan uitgegaan mag worden dat hij een gevaar is voor kinderen terwijl binnen de opleiding juist kinderen het studieobject zijn en ook het bijbehorende beroep daarop is gericht. Die student mag dan om die uitlatingen verwijderd of geweigerd worden. De bewijslast kan in dat geval moeilijk zijn maar dat is naar mijn mening inherent aan dit zware instrument.
- *De leden van de SGP-fractie vragen welke criteria de regering hanteert voor het onderscheid tussen gedragingen en uitlatingen.* In principe is een gedraging een handelen van de student en een uitlating een uitspraak van de student. Het gaat hierbij niet om een willekeurige uitlating maar om een uitlating waarbij er vanuit gegaan mag worden dat die zou kunnen leiden tot een handelen dat de persoon ongeschikt maakt voor het beroep of de praktijkoefening. Hoewel een *uitlating* ook als een *gedraging* zou kunnen worden aangemerkt, heb ik gemeend dat het zinvol is te expliciteren dat naast gedragingen ook uitlatingen een rol kunnen spelen om de reikwijdte van de bepaling ondubbelzinnig duidelijk te maken.
- *Kan op grond van de toelichting dat studenten niet op grond van ondemocratisch gedachtegoed geweerd kunnen worden bijvoorbeeld geconcludeerd worden dat een student die in geschifte sympathie betuigt met pedofilie niet uitgesloten mag worden van een pedagogische studie, zo vragen deze leden.* Als een student in geschifte sympathie uit voor een gedachtegoed is dat op zichzelf niet voldoende om hem van de opleiding te weren tenzij daaruit het beeld naar voren komt dat deze student het gedachtegoed ook in de praktijk zou (kunnen) brengen of zal gaan brengen met de in antwoord op eerdere vragen genoemde mogelijke schadelijke gevolgen vandien."

In overeenstemming met het bovenstaande benadrukt de *Memorie van Toelichting*:³ "een bepaalde visie van de student (...) (is) onvoldoende grond tot het weigeren tot een opleiding, ook al zouden dergelijke gedachten niet sporen met het object van de opleiding. De grondwettelijke vrijheden, zoals de vrijheid van meningsuiting, zijn daarbij uitgangspunt. Bovendien geldt de academische vrijheid, verankerd in de wet, óók voor studenten."

⁵ TK 31821 nr. 7 pp. 44-47 (<http://static.ikregeer.nl/pdf/KST130581.pdf>)

⁶ TK 31821 nr. 63: *Verslag van een wetgevingsoverleg* d.d. 15/6/2009, p. 39-40.

De vraag die ik nu aan de orde wil stellen is of appellant de toegang tot de opleiding Pedagogiek had kunnen worden geweigerd als het wetsontwerp 31821 kracht van wet zou hebben gehad. Ik meen die vraag ontkennend te moeten beantwoorden:

1. Appellant heeft weliswaar verklaard pedofiele gevoelens te hebben, maar ook dat hij nog nooit pedoseksueel gedrag heeft gepleegd en dat hij uiteraard ook nooit voor dergelijk gedrag veroordeeld is. De verweerder heeft niet aannemelijk gemaakt dat hij in dezen onwaarheid spreekt. Er is dus geen grond voor heenzending wegens ontoelaatbare gedragingen.
2. In een rechtsstaat wordt een seksuele dispositie (gevoelens, geaardheid) niet als bewijs aanvaard dat de betrokkene die geaardheid ook praktiseert of in de toekomst zal praktiseren. De verweerder heeft ook niet aannemelijk gemaakt dat die dispositie met een persoonlijkheidsstoornis van de appellant gepaard gaat. Er is dus niet voldoende grond voor heenzending wegens een substantieel risico op ontoelaatbare gedragingen in de toekomst.
3. Appellant is bestuurslid van een politieke partij die zich inzet voor liberalisering van de wetgeving omtrent jeugdseksualiteit. Daarmee maakt hij gebruik van zijn recht op vrije meningsuiting. Bovendien moet worden opgemerkt dat de partij niet oproept tot gedragingen die door de huidige wetgeving verboden zijn. De visies die hij via zijn partij uitdraagt bieden geen grond voor heenzending wegens ontoelaatbare uitlatingen.
4. Niet ontkend kan worden dat de toelating van appellant tot de opleiding (gezien zijn seksuele geaardheid en zijn bestuurslidmaatschap) tot onrust kan leiden en de reputatie van de opleiding kan schaden, maar het wetsontwerp 31821 laat niet toe dat het enkele feit van seksuele geaardheid of van het lidmaatschap van een politieke partij of van door de opleiding gevreesde reputatieschade als weigeringsgrond wordt aanvaard.
5. Niet ontkend kan worden dat sommige passages in het TK-dossier 31821 enige ruimte bieden voor redeneringen ten gunste van verweerder. Maar zodra *gevreesde reputatieschade* via jurisprudentie als weigeringsgrond aanvaard zou worden, is het hek van de dam (zie onderstaand tekstkader): een vonnis ten gunste van verweerder zou een precedent zijn met heilloze maatschappelijke gevolgen. Dit geldt des te meer daar gevreesde reputatieschade een self-fulfilling prophecy is: door wijde bekendheid aan die vrees te geven, werkt men in de hand dat actiegroepen zich van de kwestie meester maken en dat toelating inderdaad tot reputatieschade zal leiden.

Mijn conclusie:

- Het CBHO had in de Leidse casus anno 2008 discretionaire ruimte om ten gunste van de toenmalige verweerder te vonnissen.⁷
- Maar die ruimte wordt dichtgetimmerd door het wetsontwerp 31821, dat immers tot doel heeft "de bevoegdheid van de instelling om een student uit te schrijven respectievelijk inschrijving te weigeren op ondubbelzinnige wijze te regelen."
- U staat in deze nieuwe casus anno 2009 voor het dilemma of u de vrijheid mag nemen het wetsontwerp (dat inmiddels de Tweede Kamer gepasseerd is) te negeren of dat u als rechtvaardige rechter de restrictieve criteria moet hanteren die de wetgever in dit wetsontwerp heeft voorgeschreven.

Wat kan er gebeuren als gevreesde reputatieschade voldoende reden zou zijn om een student heen te zenden?

- Diergeneeskunde weigert fokkers van nertsen of proefdieren (uit vrees voor actievoerders uit het Dierenbevrijdingsfront),
- Diergeneeskunde weert een publicist die de bio-industrie in een kwaad daglicht stelt (uit vrees de klandizie van de bio-industrie te verliezen),
- Diergeneeskunde weigert iemand die publiekelijk sympathie heeft betuigd met het voortbestaan van Spaanse stierengevechten of Britse vossenjachten, wegens kennelijke morele ongeschiktheid voor het beroep van dierenarts,
- Geneeskunde weert een aspirant-student die publiekelijk bekend heeft dat hij in zijn slaapkamer pornografische afbeeldingen bekijkt, wegens kennelijke morele ongeschiktheid voor het beroep van arts en voor de praktische oefeningen in de medische opleiding, en wegens gevreesde aantasting van de vertrouwensrelatie met vrouwelijke patiënten,
- Geneeskunde zet verstokte rokers buiten de deur omdat ze niet het goede voorbeeld geven,
- Rechtsgeleerdheid weigert bestuursleden van een vereniging die het vreemdelingenbeleid wil humaniseren (uit vrees voor acties van xenofobe politieke partijen),
- de opleiding Notariaat zendt studenten heen die zich in het openbaar kritisch hebben uitgelaten over de beroepsmoraal van notarissen en die zodoende het aanzien van het notarisambt hebben geschaad,
- Farmacie weigert iemand die liberalisering van de drugswetgeving propageert (op aandrang van de Koninklijke Maatschappij),
- Geschiedenis weert een notoire voorvechter van de rechten van onderdrukte volkeren (uit vrees met terrorisme geassocieerd te worden),
- Politieke Wetenschappen eist van haar studenten dat ze de basisbeginselen van de democratische rechtsstaat onderschrijven,
- etc.

⁷ <http://www.cbho.nl/files/2008008.pdf>

Productie 2

niet verbieden. Ik heb dat de heer Van Dijk ook niet horen bepleiten.

De voorzitter: Mijnheer Van Dijk, kunt u misschien ook wat voor de tweede termijn bewaren? U gaat op ieder punt in discussie en het duurt best lang.

De heer Jan Jacob van Dijk (CDA): Vindt de minister het gewenst dat überhaupt op een mbo-opleiding het begrip "lectoraat" wordt ingevoerd?

Minister Plasterk: Ik ben daar in het algemeen niet voor. Als het in een enkel geval bij uitzondering gebeurt, voel ik niet de neiging om dat wettelijk te verbieden. Het algemene antwoord is duidelijk: in het algemeen ben ik er niet voor.

De heer Van Dijk – gelukkig hij niet alleen – maar ook de heer Zijlstra heeft een vraag gesteld over de rechtspersonen in het buitenland, zodat ik nu de heer Zijlstra kan beantwoorden en mede de heer Van Dijk kan adresseren. Dat kan alleen worden verzorgd door niet-bekostigde instellingen om te zorgen dat er geen publiek geld naar het buitenland gaat. Vanuit de doelstelling om met het onderwijs in het buitenland ook aan de gang te gaan, voel ik wel met hem mee. Ik wil echter ook het risico van het wegvloeien van publieke middelen beperken of afsluiten.

De heer Zijlstra (VVD): Het amendement is inmiddels binnen. De minister kan er ook schriftelijk op reageren. Dat is misschien het handigst met het oog op donderdag.

Minister Plasterk: Dat doe ik. Goh, ik begin gewoon bij u. Dat gaat een stuk sneller! Maar ik ga nu terug naar de heer Jan Jacob van Dijk.

Ik kom tot de verplichting tot overleg en aangifte inzake medische en zedenmisdrijven.

De voorzitter: Ook daarover is een amendement ingediend. Daar kunt u ook schriftelijk op reageren.

Minister Plasterk: Ik heb er de vorige week al schriftelijk een standpunt over gegeven, maar dat heeft de Kamer kennelijk nog niet overtuigd. Door de manier waarop de instellingen het hebben geregeld en gegeven het feit dat er bij de meeste instellingen van hoger onderwijs niet veel minderjarigen rondlopen, terwijl het bij hbo-instellingen en universiteiten om een paar maanden gaat, is een wettelijk middel wat mij betreft zwaar. Je kunt er niet ongelooflijk tegen zijn en als de Kamer eraan hecht, laat ik het oordeel op voorhand aan de Kamer. Ik zal eveneens schriftelijk ingaan op de examencommissies. Ook daar zie ik geen grote bezwaren. De vraag is gesteld waarom de OU geen onderzoekstaak heeft. Dat was een omissie en ik ben graag bereid om dat te laten herstellen wanneer de Kamer daar een voorstel voor heeft.

Op een aantal algemene opmerkingen van de heer Jasper van Dijk ben ik in mijn inleiding al ingegaan. Op de branchecode kan ik hetzelfde antwoord geven als ik aan zijn naamgenoot Jan Jacob heb gegeven en over de Balkenendenorm heb ik eveneens al gesproken. Regelmatig hebben wij over de bonussen gediscussieerd. De heer Jasper van Dijk is tegen de vorm van personeelsbeleid waar ik voor ben, namelijk het beleid

dat ik in heel Nederland in alle professionele organisaties ken. Er zijn soms beloningsverschillen en soms kan je een bonus geven. Ik heb een AIO gekend die een buitengewone ontdekking had gedaan, waar zij en ik samen internationaal furore mee hebben gemaakt. Ik was werkleider en ik vond dat die persoon echt iets fantastisch had gepresteerd. Aan de afdeling personeelszaken heb ik gevraagd of we haar niet eens een bonus konden geven. Ik vind dat niet zo gek. We hebben het dan over andere bonussen dan prestatiebonussen, waarmee je je salaris kunt verdubbelen wanneer je drie keer per jaar in Nature publiceert of iets dergelijks. Dat is natuurlijk niet de bedoeling, maar zo werkt het ook nergens bij instellingen voor hoger onderwijs. De heer Jasper van Dijk is absoluut tegen bonussen, maar dat ben ik gewoon niet.

Onder anderen mevrouw Besselink vroeg om het vastleggen dat de medezeggenschapsraad en de raad van toezicht minimaal twee keer per jaar zouden vergaderen. Ook daar strijden twee gedachten in mij. Aan de ene kant is er de vraag of we nu alles moeten regelen, maar aan de andere kant vind ik het vanzelfsprekend dat het minstens twee keer per jaar gebeurt. Als de Kamer van mening is dat het zo vanzelfsprekend is dat zij het voor die enkele gevallen waarin het niet vastligt toch wil vastleggen, wil ik het oordeel over een dergelijk voorstel aan de Kamer laten.

Ik ben niet voor het instemmingsrecht op de begroting. Medezeggenschap is toch iets anders dan medebestuur. Wanneer je de begroting mede vaststelt, ben je bezig een instelling te besturen. Ik ontraad aanvaarding van dat voorstel.

Er is discussie geweest over het experimenteren met collegegelddifferentiatie. Dat is onderdeel van een groot pakket differentiatie van collegegelden. Met de Kamer was ik ertegen om dat in het algemeen in te voeren. Hier en daar was er in mijn eigen partij nog een enkeling die daar voorstander van was. In die context heb ik gezegd dat ik bij experimenten voor bijvoorbeeld honours masters wel eens naar de effecten wilde kijken. Bij die gelegenheid hebben wij ook over andere categorieën gesproken, bijvoorbeeld over de colleges. Ik weet dat de Kamer er anders over denkt, maar ik heb mijn opvatting erover gegeven.

Een *judicium abeundi* is iets anders dan een bindend studieadvies. Het laatste heeft te maken met studieprestaties, maar het eerste gaat echt om extreme categorieën waarin studenten zich zodanig gedragen of uitlaten dat je op voorhand weet dat ze voortdurend bijvoorbeeld het medisch tuchtrecht aan de broek zullen krijgen. Een voorbeeld dat in het verleden wel speelde, was van iemand die herhaaldelijk wegens pedofilie was veroordeeld terwijl hij pedagogie ging studeren of een andere studie met veel kindercontacten ging volgen. Dergelijke categorieën kan de instelling inderdaad het oordeel *judicium abeundi* geven, het oordeel dat men daar beter kan vertrekken. Het gaat dus niet om uitlatingen die vanuit de visie van de opleiding wellicht niet wenselijk zijn of om ondemocratisch gedachtegoed, veroordelen ten aanzien van bepaalde bevolkingsgroepen of om beperkte sociale vaardigheden, onvoldoende kennis, inzicht, vaardigheden en een slechte studiehouding, die vallen onder het instrumentarium van geschiktheid voor de opleiding. Daarvoor gelden instrumenten als het bindend studieadvies, de geldigheidsduur van tentamens en de specifieke opdrachten.